

Minister zonder portefeuille (Luns) aan hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt), 25 feb. 1953

Te Uwer informatie volgt hieronder hetgeen Generaal Pereira tijdens een bespreking op het Ministerie van Marine op 23 dezer mededeelde:

1. Het Departement van Defensie in Djakarta overweegt thans, op initiatief van Kolonel Bambang Sugeng, de plannen van de vorige Minister van Defensie, Sultan Hamengko Buwono, tot drastische inkrimping op korte termijn van het Indonesische leger, te vervangen door een 'plan van ordening', hetwelk tot doel heeft degenen, die overeenkomstig de plannen van de vorige Minister van Defensie voor afvloeiing in aanmerking kwamen, voorlopig hun plaats in het leger te doen behouden. Teneinde de meest ongeschikte elementen te kunnen elimineren, zal een fysieke keuring worden ingevoerd; tegen een bekwaamheidsonderzoek bestaan politieke bezwaren.
2. Om deze 'nieuwe ordening' mogelijk te maken, zal vooral de opleiding van instructeurs ter hand worden genomen, die op hun beurt, over het gehele land verspreid, de plaatselijke eenheden kunnen opleiden.
3. Vlak vóór zijn vertrek heeft Generaal Pereira van de zijde van het Ministerie van Defensie de mededeling ontvangen, dat de Indonesische Regering voornemens is om in de loop van de maand Maart aan de Nederlandse Regering te doen weten, dat zij geen prijs stelt op de handhaving van de bestaande missieovereenkomst na 31 December 1953. Deze mededeling zou worden gedaan langs de normale diplomatieke weg. Bij het Ministerie van Defensie bestaat het voornemen om, nadat de bestaande missieovereenkomst eenmaal zal zijn opgezegd, de Indonesische Regering te verzoeken in de maand Juli tot de Nederlandse Regering het verzoek te richten een nieuwe missie-overeenkomst te sluiten, waarbij het aantal missieleden, speciaal wat de landmacht betreft (\pm 250 man), aanzienlijk zou worden gereduceerd. Dit plan zou de goedkeuring hebben van de Masjumi, alsmede van Wilopo. Hoe de overige leden van het kabinet er tegenover staan, is nog niet bekend en uiteraard is het Parlement in deze aangelegenheid (nog) niet gekend.
4. Generaal Pereira acht de sub 1 en 2 bedoelde 'nieuwe ordening' zeer wel uitvoerbaar en is van oordeel, dat een als sub 3 aangegeven gereduceerde militaire missie daarbij nuttig werk zou kunnen verrichten.
5. Indien in Maart zonder meer bekend zou worden gemaakt, dat de missie-overeenkomst tegen einde 1953 afloopt, zou zulks, naar de mening van Generaal Pereira, vele Nederlanders in Indonesië het gevoel geven, dat een belangrijke steun hun ontvalt.

Het wil mij voorkomen dat bovenstaande mededelingen van Generaal Pereira, voorzover de beslissing van de Indonesische Regering betreft, de informaties van de Britse militaire attaché (Uw 549) in grote trekken wel bevestigen. Het maakt hier nog een punt van overweging uit, welke houding de Nederlandse Regering zou moeten aannemen, indien de plannen van Defensie door de Indonesische Regering zouden worden overgenomen.